

AANSLAG UTRECHT

EEN DIEPTRIESTE MAANDAG

“Het lijkt wel oorlog!” zeiden wij een beetje lacherig. Het was 18 maart, redactie-overleg bij Dibevo in Amersfoort. De vele sirenes die we hoorden, deden vermoeden dat er een groot verkeersongeluk had plaatsgevonden op de nabijgelegen A28. Korte tijd later werd ons duidelijk dat er iets vreselijks aan de hand was, in Utrecht.

TEKST: JANINE VERSCHURE | FOTO: SHUTTERSTOCK

Een schietpartij waarbij vier dodelijke slachtoffers en zes gewonden vielen. Een gestoorde dader zaaide dood, verderf en een heleboel angst. De burgemeester riep iedereen in Utrecht op om binnen te blijven. Lege winkelstraten en een bijna buitenaardse sfeer waren het gevolg. Even dacht men dat er meerdere daders en wellicht ook meerdere doelwitten waren, maar gelukkig werd dit snel gecorrigeerd. De dader was enige tijd voortvluchtig, maar werd later op de dag opgepakt. Ook onder Utrechtse Dibevo-leden hakte deze dag er behoorlijk in. We besloten er een aantal te bellen om ze te vragen naar hun ervaringen en gevoelens op deze dieptrieste maandag.

DIERENSPECIAALZAAK FROON

De winkel van Arthur de Zeeuw ligt op een steenworp afstand van de woning van de dader van de aanslag. “Dat is hier een paar honderd meter vandaan”, vertelt Arthur. “De plaats waar de dader werd aangehouden is ongeveer vijfhonderd meter verderop en de plaats van de

schietpartij ligt op zo’n drie kilometer van hier. Wij zitten in shoppingcenter Overvecht. Het was lastig dat je via heel veel kanalen informatie kreeg die niet altijd klopte. Dan is het moeilijk filteren. Op een gegeven moment was er sprake van dat het om een groep daders zou gaan die door Utrecht trok, dat de moskee hier vlakbij een doelwit zou zijn. Een voor een besloten de grote winkelbedrijven dicht te gaan. Wij zijn hier in het winkelcentrum met 110 winkels. De beveiliging bleef alles goed monitoren en op een gegeven moment werd er op verschillende locaties beveiligd door agenten in burger. Dat gaf wel een veilig gevoel, maar aan de andere kant wisten wij ook niet waar de dader was en waartoe hij in staat was. Als winkelier heb je toch een verantwoordelijkheid, naar je medewerkers maar ook naar je klanten. Zo kwam er hier, net voordat wij rond 4 uur ’s middags besloten te sluiten, een erg bezorgde klant binnen. Zijn hond had Giardia, gelukkig konden we hem nog helpen.”

Als we hem vragen of hij bang was die dag, zegt Arthur: “Nee, dat niet. Wel bezorgd.

Toen we naar huis gingen, we waren die dag met drie man aan het werk, hebben we onze telefoon in de hand gehouden zodat we contact konden opnemen. Het idee dat de dader in de buurt was, was wel heel vreemd natuurlijk. Maar Utrechtse mensen zijn wat dat betreft best een slag apart. We zijn vrij direct en we laten ons niet kennen. De dagen na de aanslag was het ‘t gesprek van de dag. Iedereen kende wel iemand die iemand kent die in de buurt was of die zelfs slachtoffer werd. Je hoorde de meest vreselijke dingen, over de chaos, de angst, de ellende. Ook hier hebben we veel gepraat, dat is de beste remedie.” Arthur vertelt dat hij in de 28 jaar dat hij een dierenpeciaalzaak heeft, gelukkig maar een enkele keer eerder ‘iets heftigs’ meemaakte waardoor hij leerde hoe belangrijk praten is. “Een paar jaar geleden stond er hier een psychiatrische patiënt in de winkel die het plan had om mensen te verwonden, of erger. Hij deed een greep uit de kassa, beukte een politieagent tegen de grond en moest uiteindelijk door acht man ingerekend worden. Het lukte mij om

hem naar buiten te praten, ook omdat daar camera's hangen, maar het was heel indrukwekkend. Een van mijn medewerkers heeft nog een tijd psychische hulp gehad om dat voorval te verwerken. Wij hebben hier met onze medewerkers behoorlijk wat cursussen gevolgd: overvaltrainingen, BHV-cursussen, reanimatietrainingen, training omgaan met lastige klanten. Daarbij hebben we geleerd dat het belangrijk is goed te letten om de dader, uiterlijke kenmerken in je op te nemen, rustig te blijven. Ik denk dat dat ook de tips zijn die ik collega's kan geven: als je zoiets gebeurt, denk aan de veiligheid van je medewerkers en van jezelf. Blijf rustig, probeer een plan te maken, houd de berichtgeving in de gaten. Paniek vermijden is soms gemakkelijker gezegd dan gedaan maar het kan levens redden."

ELANCO ANIMAL HEALTH

"Voor ons was de veiligheid van de medewerkers en onze partners het belangrijkste", zegt Karin Gerbens van Elanco Animal Health. "Daarom adviseerden we iedereen die op dat moment bij onze vestiging in Utrecht was om op kantoor te blijven. Pas rond halfzes, toen er meer duidelijkheid was, konden de mensen naar huis. Die avond hadden wij een wetenschappelijke avond georganiseerd bij het Van der Valk Hotel. In de loop van de middag hebben we al onze gasten benaderd om ze te vertellen dat de avond verplaatst werd." Karin vertelt dat er bij de Elanco-vestiging aan de Papendorpseweg geen sprake was van paniek. "Wel van schrik", zegt ze. "Natuurlijk was iedereen geschokt. Vooral het feit dat we in het begin niet precies wisten wat er aan de hand was, was erg onprettig. Maar gelukkig kon iedereen de nieuwsberichten nauwlettend volgen. Ik wil graag nog aan het verhaal toevoegen dat wij het vreselijk vinden wat er is gebeurd die dag in Utrecht. Ons medeleven gaat uit

naar alle betrokkenen, de slachtoffers en hun familie."

TIM'S DIERENWINKEL

"Wij hielden het nieuws nauwlettend in de gaten", vertelt Kevin van Tim's Dierenwinkel. "Toen we rond vier uur hoorden dat de zoektocht plaatsvond op twintig minuten van hier, besloten we de winkel te sluiten. Dat ging in nauw overleg met winkeliers in de buurt. Het was toen al compleet stil op straat. We waren met drie man in de winkel en we hebben gewacht tot we hoorden dat je weer de straat op kon. Dat was rond halfzes, toen is iedereen naar huis gegaan."

Kevin vertelt dat er een vreemde sfeer hing die dag. "Als je hoort dat de zoektocht – en waarschijnlijk dus ook de dader – dichterbij komt, houd je wel met alle mogelijkheden rekening. Maar echt bang zijn we niet geweest, wij wisten ook wel dat de kans uiterst klein was dat hij hier zou binnenstappen. Het is heel apart om je winkel te moeten sluiten vanwege een terroristische dreiging. Om het nieuws in de gaten te houden, vind ik Twitter echt perfect. Wij volgden lokale journalisten, die waren goed op de hoogte. In combinatie met de livestream gaf dat – ondanks alle onzekerheid – toch wel het gevoel dat je wist wat er speelde."

DOG4U HONDENCENTRUM

"Als ik eraan terugdenk krijg ik weer kippenvel", zegt Olga van den Engel. "Wij konden de honden in de dagopvang niet op de afgesproken tijd thuisbrengen. Wij zitten dicht bij de plaats waar de schietpartij plaatsvond. Sommige klanten konden niet gaan werken omdat ze hun hond niet konden komen brengen. Ik kan niet zeggen dat ik bang was, maar het was wel heel onheilspellend allemaal. Het geluid van helikopters boven je hoofd, de onduidelijkheid, onzekerheid. Ik voel me sowieso erg verantwoordelijk voor de honden van onze klanten,

maar op zo'n dag drukt dat nog zwaarder op je. In het ergste geval konden de honden blijven, dan was ik bij ze blijven slapen, maar gelukkig was dat niet nodig. Op een gegeven moment kregen we het advies om de ramen en deuren te sluiten, dat was ook best heftig. Je gaat je toch voorstellen wat er zou kunnen gebeuren. Mijn medewerkers konden niet naar huis, die zijn hier gebleven tot we het sein kregen dat alles weer veilig was. Wat wij deden was alles zoveel mogelijk volgen op tv en internet en vooral ook: rustig blijven. Het was een zwarte dag, ik zal het nooit vergeten."

INTRATUIN UTRECHT

"Wij zitten best een stukje weg van de plaats van de aanslag", vertelt Ben Jongerius van Intratuin aan de Koningsweg te Utrecht. "We hadden die dag een bhv-training. De winkels is opengebleven en het personeel kon gewoon naar huis. Maar het was hier ijsig stil. Ons tuincafé was leeg, dat zien we hier niet vaak. Natuurlijk kost zo'n dag geld qua omzet, maar dat is onbelangrijk als je het afzet tegen wat er gebeurd is."

ELANS DIERENPARADIJS

Toen bleek dat de schietpartij plaatsvond op zo'n drie kilometer van Elans Dierenparadijs, besloot Evert Lancee zijn winkel te sluiten. "We stonden even in twijfel," vertelt hij, "maar toen er steeds meer winkels dicht gingen en we een app van de politie kregen, deden we de deur op slot en zijn we op kantoor gaan zitten met de tv aan. Er zat trouwens weinig anders op, want de straten waren compleet verlaten. Ik geloof niet dat we ooit zo'n slechte omzet hadden op een maandag." Op de vraag of hij bang was op dat moment, zegt Evert: "Nee, wel boos en verdrietig. Dat zo'n idioot dit voor elkaar kan krijgen, dodelijke slachtoffers, gewonden, omstanders die helemaal kapot zijn van wat ze hebben gezien. Het was een vreselijke dag." ←